

Historische werf Meerman weer in bedrijf

De historische scheepswerf C.A. Meerman in Arne-muiden bestaat al sinds 1763. Jacobus Meerman koopt de werf in 1786 en tot eind 2003 blijft het bedrijf in handen van nazaten van Meerman. In de bloeiperiode beschikte de werf over drie hellingen met meerdere gebouwen en werkplaatsen er om heen en werkten er wel 25 werklieden. In 1986 doet de toenmalige eigenaar C.A. Meerman de deur op slot. Uiteindelijk koopt de gemeente Mid-delburg in 2003 de werf met complete inventaris voor het bedrag van één Euro.

De gemeente laat de vervuilde grond afgraven, restaureert de gebouwen volledig en bouwt een nieuw onderkomen voor moderne machines en onderkomen voor de Stichting Behoud Hoogaars (SBH) en maakte een geheel nieuwe wagenhelling met rails en hellingwagens, terwijl momenteel nog wordt gewerkt aan een sledehelling om schepen op de kielbalk omhoog te trekken. Dat maakt het werken aan het vlak van een houten platbodem een stuk gemakkelijker.

Hoogaarzen voor de visserij

Op de werf zijn in de loop der tijd vele houten schepen gebouwd. Het waren vooral hoogaarzen voor de visserij in Zeeland. Er zijn nog enkele Meerman hoogaarzen bewaard gebleven. Het zijn de ARM 17/Vrouwe Adriana uit 1878, de Alcyon uit 1928, de ARM 27/Aeremuenaer uit 1932, See-paard uit 1937, Banckert uit 1929, Willemijna uit 1959, de Gornaet uit 1961 en de Kraagbeer uit 1962. De laatste drie hoogaarzen waren bestemd voor de pleziervaart. Daarna werden tot de sluiting in 1986 alleen nog schepen gerestaureerd.

Omdat de Meermannen zelden wat weggooiden was het voor de werkgroep van de Stichting Behoud Hoogaars die, na de aankoop door de gemeente, alle voorwerpen uit de loods mocht halen, fotograferen, schoonmaken en inventariseren een heerlijke tijd. Schaafjes uit 1763 kwamen te voorschijn uit oude timmermanskisten, zagen, boren, avegaars, dommekrachten; je kunt het zo gek niet bedenken of het was er. Nu is veel van dat schoongemaakte gereedschap overzichtelijk tentoongesteld op verticale schuivende panelen (zie foto). Ik was er in 2003 toen de deuren opengingen. Het was alsof je een stoffige schatkamer binnenkwam. Het deed me sterk denken aan de werfschuur van Scheepswerf Oost in Harderwijk waar ik in de jaren zestig enkele

maanden per jaar mee mocht werken aan het onderhoud van het botterjacht *Pieterrella*. Ook daar ging alles nog met handgereedschap.

Stichting Historische Scheepswerf C.A. Meerman

Alle activiteiten, het beheer en de exploitatie van de werf werden ondergebracht in de Stichting Historische Scheepswerf C.A. Meerman. Het doel van deze stichting is het beheer en exploitatie van de historische scheepswerf als werkend museum. Om dat formeel vast te leggen moest er een goede overeenkomst worden gesloten met een beheerder die dagelijks op de werf aanwezig moet zijn. Om het geheel financieel mogelijk te maken, moet er ook echt op de werf gewerkt kunnen worden. Naarstig werd gezocht naar een geschikte persoon. Toen kwam Julian de Jonge in beeld.

Begin november vorig jaar kreeg ik een mail van Julian de Jonge, met ongeveer de volgende inhoud.

‘Het is alweer enige tijd geleden, dat wij contact hebben gehad in verband met de afronding van de herbouw van de boeier *Waterloo*. De *Waterloo* is in 1918 gebouwd bij Jan Oebeles van der Werff en lag tot 1999 in zeer slechte toestand bij Pier Piersma. Ik kocht de boeier en restaureerde hem in acht jaar tijd volledig. In de jaarverslagen van de SSRP zijn de vorderingen van die herbouw

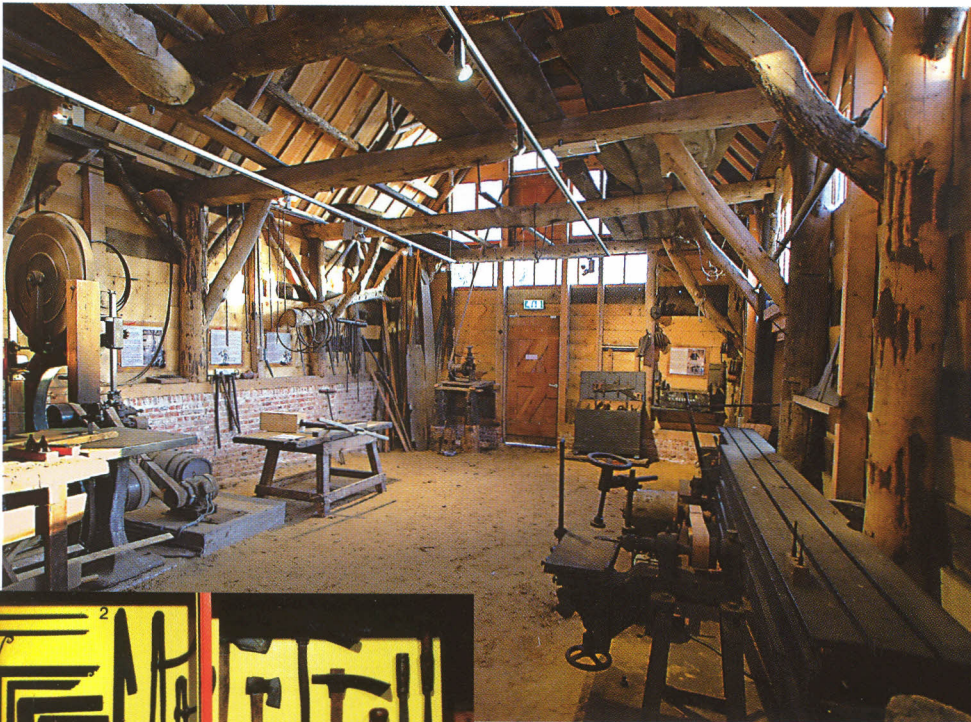
Ondertekening van het contract tussen Stichting Historische Scheepswerf C.A. Meerman en Scheepsrestauratie De Zaete. Links de voorzitter, Eric Goossen van de Stichting en rechts Julian de Jonge van Scheepsrestauratie de Zaete.

regelmatig opgenomen. Door omstandigheden moest het schip verkocht worden, na acht jaar werk geen eenvoudige beslissing! Het heeft anderhalf jaar in Friesland te koop gelegen, maar er kwam – gelukkig – geen koper. De omstandigheden werden wat beter en toen belde Cees Dros-te. Cees is bij veel Spiegellezers bekend als be-genadigd houtbouwer en opleider van sloopstimmerlieden. Cees is ook in Zeeland nauw betrok-ken bij alle grote projecten van bijvoorbeeld de Stichting Behoud Hoogaars en zelfs in België waar hij in Rupelmonde nu een nieuwe hengst aan het bouwen is.

Cees had foto's gezien van de restauratie van de *Waterloo*, en omdat Cees zijn werkzaamheden

Julian de Jonge zaagt een nieuwe vlakgang voor de YE 36 die een geheel nieuw vlak krijgt. Op de achtergrond de Zaagloods en links de grote Scheepsloods.

De Zaagloods in close up. Alle machines werden met drijfriemen aangedreven. Let op de balken die vroeger van restanten van masten werden gemaakt. Alles werd hergebruikt!

december toen we getuige waren van de ondertekening van een contract tussen Stichting Historische Scheepswerf C.A. Meerman en Scheepsrestauratie De Zaete.

Vanaf deze datum kunnen ook schepen van particulieren gehellend worden en ze zijn welkom in Arnemuiden voor reparatie, restauratie en onderhoud. Julian de Jonge is verantwoordelijk voor het werk en zal graag een offerte maken. Een van de doelstellingen van de SBH is: het varend houden van de authentieke hoogaars, het onderzoeken, verzamelen en vastleggen van de geschiedenis, bouwwijze en gebruik van de hoogaars. Het onderhoud aan de eigen vloot wordt al jaren gedaan door een grote groep van vrijwilligers. Voor grote projecten werden ze altijd begeleid door Cees Droste of Peter Schouten uit Kortenhoef. Vanaf nu stuurt Julian de Jonge deze groep aan, begeleidt ze en helpt waar nodig. Daarnaast heeft Julian tijd en gelegenheid om schepen van particulieren te hellingen en te restaureren.

Tussendoor is de werf van april tot november op woensdag en zaterdagmiddag van 13-17.00 uur open voor publiek. Groepen (vanaf 10 personen) kunnen op afspraak het hele jaar door terecht. Het zal niet altijd eenvoudig zijn om beide belangen optimaal te dienen. Wel is het voor een groep interessant om te zien hoe een schip wordt gehellend, een gang wordt gebrand of iemand te zien breeuwen. Hiermee is een van de wensen van de SBH toch verwezenlijkt.

Een aantal jaren geleden schreven we al over plannen van de SBH voor een houtwerfje in Veere. Dat bleek niet haalbaar. Nu is het toch gelukt om een werf voor Zeeland in stand te houden. Want behalve de Scheepswerf Fa. M. van Duivendijk op Tholen is er geen platbodemwerf meer te vinden, terwijl er vroeger toch veel werfen en werfjes zijn geweest in dit waterrijke gebied, waar alle vervoer over het water ging. We wensen Julian veel sterkte toe met deze unieke uitdaging.

U kunt hem bereiken via Scheepsrestauratie De Zaete, voor al uw onderhoud, reparatie en restauratie in hout, Zuidwal 63, 4341 CH Arnemuiden, tel. 0650 969 814 of mail: dezaete@gmail.com Ook Stichting Behoud Hoogaars is hier ondergebracht, tel. 0118 410 045 of mail voor info naar info@hoogaars.nl of kijk op www.hoogaars.nl

TEKST WIM DE BRUIJN, FOTO'S THEO KAMPA

Op een vijftal panelen zijn de historische gereedschappen soort bij soort tentoon gesteld.

Onder: De geheel gerestaureerde zaagloods. Links het aandrijfmechanisme voor de hellingier.

wilde afbouwen, was zijn vraag of ik belangstelling had om het scheepstimmervak in te gaan. Cees zou van de zijlijn adviseren en me begeleiden. Inmiddels zijn we ruim anderhalf jaar verder en kan ik zeer binnenkort mijn bedrijfje uit gaan oefenen op de museale werf van Meerman in Arnemuiden. Ook de *Waterloo* is teruggehaald naar Zeeland, waar het voor de wal van de Meermanwerf ligt te pronken als reclame voor ons bedrijfje dat de naam Scheepsrestauratie De Zaete heeft gekregen.' Tot zover Julian. Stichting Behoud Hoogaars (SBH), maakte al gebruik van de werf, maar de werf wordt nu ook toegankelijk voor particulieren. Dat kan vanaf 15